

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretiu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siose lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pro anu, — 2 galb. pro 1/2
de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiecare care publicati-
une separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplarin costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
dentiul regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se
voru ardo.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

Redeschidindu-se diet'a Ungarici deschide-
mu prenumeratiune noua la diurnalulu nostru
pre tempulu de la 1/13 l. c. pana la finea semestrului
(15 jul.) cu 5 fl. v. a., si pre trei lune, compute
dupa voi'a prenumerantelui, cu 4 fl. v. a. Cu esem-
plarie complete de la inceputu inca mai potemu
servi.

Redactiunea.

Pest'a, 1/13. martiu, 1868.

E lucru cunoscutu că lucrările delegatiunilor
n'au potutu atrage a supra-si atentiunea publicului,
insa-si press'a au inregistratu actele siedintilor
mai multu numai pentru ca sê aiba cu ce-si implè
colonele organelor sale, fâra a se interesà multu de
cuvântările cele multe, dar neînsemnate a le Delega-
tilor, sciindu-se pre bine că d'insii sunt chiamati a
incuviintià bugetulu, de icl' incolo lasandu-li-se in
voia de a face „vorba de giab'a“ dupa cum si câtu li
va placè. D. Pertieliu au si facutu; cuvintele dsale
atrasera înse atentiunea publica nu atâtu prin prolis-
tate, câtu mai vertosu prin originalitate si cutediare.
Dar unui ginerariu i stâ bine a fi cutediatoriu —
chiaru si in afirmatiuni, pretinsiuni, etc. Cu tote
aceste cuvintele dsale resunara ca tote cele laite, ne-
lasandu neci o urma mai adanca. Siedintiei de mer-
curi (11 mart.) a delegatiunii ung. fu rezervata ono-
rea de a face sfara in tiera. Sorte au vrutu ca era
unu fiu alu lui Marte sê turbure cu strepe-
tulu sêu somnulu celu dulce alu unei natiuni
aiuratorie sub farmeculu unoru visiuni incantatorie.
D. ginerariu Griviciciu au spulberatu tote ilusiu-
nile. — Noi crèdemu că escepturatiunea ginerariului
Griviciciu au fostu unu pendinte la a lui Pertieliu, că
s'au facutu in adinsu si s'au alesu timpulu câtra ca-
petulu activitâti delegatiunilor. Scopulu este ajunsu
intru atât'a, încâtu membrii delegatiunii ung. vîu im-
pressionati, voru avè materia de ajunsu sê recugete
si sê vorbesca multu timpu si pre a casa, dar mai
vertosu in diet'a ung. a supr'a memorabileloru des-
coperiri a le dlui Griviciciu, si sê desbata cu ame-
nuntulu, pentru a scî, daca acele declaratiuni au
fostu numai personale sêu dora inspiratiuni mai in-
nalte.

Cetitorii nostri voru asepta cu nerabdare ca
sê cunosca memorabilulu incidinte a supr'a carui-a
premieremu observatiunile nostre. In nr. viitoriu
vom reproduce actele siedintiei întregi, carea este
destulu de interesanta nu numai pentru scen'a cu d.
Griviciciu, dar' si pentru că membrii delegatiunii se
acatiara asta-data si de politic'a cea inalta. Pana
alta data, éca in câte-va cuvinte declaratiunea dlui
ginerariu Griviciciu sêu mai bine replic'a d. Sale la
câte s'au dîsu de unii membri ai delegatiunii ung. cu
ocasiunea ultimelor desbateri a supr'a bugetului mi-
lit. La invinuirea că otea ar fi caus'a greleloru sar-
tine a detoriilor de statu, cari ruineza impera-
ticia respunde că: *nu este adeveratu*, pentru că ar-
mat'a nu determineza ci numai efpuesce poli-
tic'a. Vin'a destramati stâri financiare o porta,
dîse dsa, *imparechiarea natiunalitâtilor*, si prefectii
militari toti n'au mai ferbinte doru, decâtu ca sê ve-
dia câtu de curendu (!) domnindu cointelegerea in-
tre natiunalitâti. Unitatea armatei nu existe numai
pre hartia precum s'au dîsu in sied. de marti (10. l.

c.). Sentiementulu de unitate însufletiesce pre fie-sce
care ostasiu, si precum reprezentantii sentiementel-
loru poporului sunt deputatii, asiè reprezentantii senti-
ementelor ostasilor sunt (?) oficerii. — Dupa ce
combatu pre Ivanc'a, trecè la politic'a mai inalta, a
nume in ceea ce privesce votulu minoritâti pentru
infintiarea unci armate unguresci, observa că des-
legarea acestei cestiuni nu se tiene de compe-
tinti'a delegatiunii, ci de a dietei ungur., este
inse insarcinatu de ministrulu de resbelu a de-
chiarà inca de acum cu tota sinceritatea si toto-
data cu tota resolutiunea, că *armat'a imp. stâ ca orga-
nu supusu poterii esecutive a fara de sfer'a politice*, si
trebue sê stee acolo, daca vremu ca sê nu urmeze
mai curendu ori mai tardu cele mai seriose incurca-
ture. Declara dar' in numele ministrului de resb., că
acestu-a va staru a *padî unitatea armatei si neci odata
nu se va invò la dualisarea sêu desbinarea ei*. In fine
adause: *Impacatiunea poporeloru trebue sê se realizeze
in Ungari'a si chiaru acolo inca, prin subordenarea gene-
rala ideii austriace*. D. ginerariu au vorbitu la intie-
lesu, numai sê nu o patiesca, ca sê se descepte la o
desavuare, ce in starea nostra politica cea incurcata se
intempla pre tote dîlele.

Cas'a reprezentantiloru Ungarici va tienà mane
siedintia, asta-di tiene comisiunea bugetaria.

Diurnalele se ocupa mai putienu de caletoria
principelui Napoleonu, cu tote aceste se dîce, că d'in-
sulu are sê întreprinda in scurtu o caletoria noua a
lungulu Dîmarei, de la Vien'a, la Pest'a, Belgradu si
Bucuresci, de aci la Constantinopole si apoi pre mare
câtra casa. De se va adeveri, potemu sê stâmu gat'a
a fi napaditi de roiulu conieptureloru politice.

Guvernulu francescu au substernutu la corpulu
legelativu bugetulu gener. pre an. 1869 si proieptulu
de lege in privinti'a imprumutului de 440 milioane.
Spesele ordenarie pentru esecutiulu anulului viit. sunt
fipsate la unu miliardu 627 milioane si cele straor-
dinarie la 184 milioane, perceptiunile ord. si straord.
facu unu miliardu 792 de milioane, adeca aproape 2
mfi de milioane de franci. Immensa avutia are tier'a,
d'in carea se storcu la anu atâtu venituri. — In sied.
de 9 mart. corpulu legelat. primi prin 242 voturi
contra unulu, întregu proieptulu de lege a supr'a
pressei si prin 230 voturi contra 12, legea prin ca-
rea se fipseza contingentulu militariu.

Schimbările in personalulu cabinetulu turcescu
n'au neci o insemnate, ministrii cei noui sunt alesi
ca omeni devotati politicei marelui viziru. Pentru an-
ta'a-si data vedemu si unu crestinu chiamatu a face
parte d'in ministeriulu musulmanu, acestu-a este d.
Agatonu, mai nainte directoru de poste si telegrafe,
asta-di se afla la Paris, insarcinatu a negocià inchiarea
unui tratatu postal cu Franci'a. D. Agatonu este ar-
meanu. Se vede că Turculu este pricopsitu, elu inca
au invetiatu, de la vecinii sêi, modulu de a multumi
natiunalitâtile.

Delegatiunea unguresca.

Siedinti'a d'in 10 martiu. Dupa cetirea
elucrateloru maioritâti si minoritâti despre budge-
tulu militariu, Kerkápolyi, referintele maioritâ-
ti, motivedia decisiunile comisiunii bugetarie. Vá-
rady, aperiatoriu votului minoritâti, iè cuventulu
si espune ideele, cari au condusu minoritatea la con-
ceperea votului separatu: adeca necesitatea reforme-
loru si a crutiârilor cu privinti'a generala finantiele ruinate
ale statului si la dorinti'a generala pentru usiorarea
contributiunii; afara de acestea inca si acea conside-
ratiune, că in proieptulu maioritâti nu e nici vorba
de armat'a unguresca, precandu art. 12 d'in a. 1867
statoresce in modu destulu de chiaru, că armat'a
ung. face parte întregitoria d'in cea austriaca. Cru-
tiâri se potu face in administratiune, la edificâri, in
statulu armatei si inca in multi alti rami.

Ce se tiene de statiunarea regimentelor, d'in 41
regimente ung. de infanteria numai 11 sunt stati-
nate in Ungari'a, ér' d'in 14 regim. de usari nici unu-
lu; de aci urmedia apoi, că spesce de provisiunare
si transportu receru sume atâtu de mari, si totusi
oficerii si feciorii sunt forte reu platiti. Anu auditu,
dîce Várady, de atâtu si atâtu ori intonandu unitatea
armatei si periculele, ce aru urmà d'in desfacerea
acestei unitâti. Cei ce vorbescu despre acestea, nu
sciu, că unitatea se afla numai pre hârtia, in facta
inse nu existe; unic'a legatura e regele, si eu credu,
că prin infintiarea armatei de honvedii legatur'a ac-
st'a numai se va intari, si in loculu unitâti pre hâr-
tia se va intipari unitatea in inime.

Trefort si-esprime neplacerea vediendu, că
d'in delegatiunii se desvolta unu feliu de parlamen-
tu; lui i-aru mai placè votisarea muta despre ori si
câre cestiune. Situatiunea politica a Europei nu ne
promite pace, prin urmare nici nu potemu proieptà
crutiâri pre mari.

Col. Tisza întreba, că pentruce nu separedia
regimulu Ungari'a de celelalte tiere ale Maicstâti
sale, ei o însira ca partea unui statu unificu, si nu ca
o parte d'in done imperie comune; mai de parte cum
pote fi vorb'a de Banatu si Voivodatulu sêrbescu pre
langa întregitatea Ungarici?

Generalmaiorulu Grivicici: Espresiu-
nea „Banatu si Serbi'a“ e gresita; ministrulu de
resboiu mi-a demaudatu a declarà, că pre viitoriu
nu se va mai intempla atare gresielu.

Col. Tisza: Cu privinti'a la politic'a esterna me
restringu la acea observatiune, că e in interesulu tro-
nului, in interesulu patriei nostre, precum si a celorlalte
tiere ale Maicst. sale, a statorii relatiuni amicece cu
Itali'a. Incâtu pentru cesiunea Germaniei interesce
monarchiei austriace-unguresci nu pretindu, ca sê ne
recastigâmu in Germani'a influinti'a de mai nainte,
ci sê simpatizâmu cu straformările cele noue de
acolo. — In cestiunea orientala partinescu politic'a
regimulu si voiescu a impedeà întreventiunea al-
toru poteri in Turci'a, totusi n'asiu potè aprobà sus-
tinererea Turciei cu potere armata in contra starui-
tioru îndreptatite ale poporeloru d'in Turci'a, pen-
truca sê nu se arunce acestea in bratiile altoru
poteri.

Ctele Szapáry se declara pentru proieptu
tulu maioritâti, Ivánka pentru alu minoritâti, con-
statedia, că in Ungari'a sunt dislocate numai regi-
mente d'in acele tiere, cari in 1848 s'au luptatu in
contra Ungarici. Spre a reduce statulu efectivu alu
armatei propune Ivánka 5—6 lune de instructiune,
tempu destulu de lungu, deca oficerii si suboficerii
vorbescu limb'a recrutilor. Despre honvedii e facta
constatata, că regimentele acelor'a s'au infintiatu
prin regele incoronatu, că regimentele unguresci s'au
adusu in Ungari'a d'in cele mai indepartate pârti
ale monarchiei, oficerii au fostu provocati prin supe-
riorii loru a stâ la dispusetiunea regimulu ungu-
rescu; diet'a si regele a garantatu viitorulu honve-
diloru, si de-odata au fostu declarati de rebeli.
Ivánka nu vre sê cerce, care a fostu rebelu; celu ce
a sangeratu pentru dreptulu constitutiunalu, sêu celu
care a intratu in tiera cu poterea, in contra voienti-
ei regesci. Acum a venitu tempulu, sê fimu drepti si
fatia cu honvedii, pentru aceea minoritatea va incu-
viintià tote acele sume, cari voru fi de lipsa pentru
pensiunarea honvediloru, a veduvelor si orfaniloru
de honvedii.

Siedinti'a d'in 11 martiu. La ordinea dîlei
e continuarea desbaterii generale despre bugetulu
militariu.

Ctele Bethlen iè cuventulu spre a parteni pro-
punerea comisiunii, pentru că densulu nu afla mare
diferentia intre cele doue propuneri.

Ghyeczy: Daca s'aru intempla, ca Ungari'a si
tierele marginisie sê cada sub regimulu rusescu,
atunci pacea Europei apusene va fi ameintiata.
Austri'a, urmarindu o politica inimica Germaniei si
Italiiei, va intari numai Rusi'a in staruintiele ei. Eu
nu voiescu a desface unitatea armatei; me bucuru, că
regele e comandantele rupremu alu armatei unguresci,
că-ci acést'a e destula garantia pentru unitatea ar-
matei. D'in datele produse de amiculu meu Ivánka
vedu, că se potu face reduceri insemnate, si de aceea
voiu votà pentru minoritate.

Ctele Esterházy ca unu veteranu încarun-
tîtu pre cararea militaria, marturisește sinceru, că
magiarii au portatu flamur'a mag. totdeun'a cu entu-
siasm în semn de fidelitate neclatinată; cu fala va
desfășurâ natiunea mag. flamur'a pentru legitimita-
tea regelui sîu și pentru coron'a St. Stefanu. Reor-
ganisarea armatei o accepta de la dieta și pana atunci
nu va precipitâ nimic'a.

Simonyi: Consecința reorganisirii armatei e
insa-si armat'a nationala magiara; pre langa aceea e
de lipsa, ca soldatul mag. sê jure pre constitutiune;
de la nationalitãti speru, cã în casu de lipsa voru stã
pre partea natiunii magiare, si în privința fondului
de pensunare acceptu, ca statulu sê se ingrigesca de
subsistința anteluptatorilor pentru libertatea Un-
gariei întocmai asiã, ca de subsistința anteluptatori-
loru absolutismului.

(Sied. se continua.)

Vien'a 10 martiu 1868.

(Anulu 1848. — Europ'a betrana. — Spiritulu privilegiulu si alu nationa-
litalorlu. Cestiunile cole mari ale Europei. — Principele rosu calatorosce.
— Inarmarea generala. — Poterea marina a staturiloru. — Johnson trasu
in judecata.)

Suntu doue-dieci d'ani de candu tunetulu revolutiunii re-
sunandu in apusulu Europei puse poporale in miscare des-
ceptandu-le d'in amortire, doue-dieci de ani de candu fulge-
rulu libertãtii stralucindu pre malurile Senei in Parisu, ceta-
tea revolutiuniloru, electrisã poporale insetate de dreptu si
libertate. Poporale au salutatu acestu anu ca pre prevestito-
riulu mantuirii loru de sub domni'a Faraoniloru, ca pre auror'a
primaverii libertãtii omenimei. Sub fia-care tronul s'au des-
chisu cãte unu vulcanu, sangele curso torintu, tronurile despo-
tice cadeau precum cadu tomn'a frundiele batute de bruna.
Cei ce se dîcu cã domnescu „d'in grati'a lui Ddieu“ incheiara
armistetiul cu poporale, si libertatea romase era incatenata,
pre langa tote promisiunile si juramintele ce i le facura „po-
tentii lumei.“ De atunci prin cãte probe si cutrierãri trecuse
Europ'a, cãtu sange s'a versatu, si pacea totu nu e asicuratã!
Unde jaco misterulu acestei lupte intrerupte d'in candu in
candu s'eu prin vr' unu armistetiul nesicuru, s'eu prin o pace in-
armata? Elu nu pote fi decãtu in decrepitudinea Europei.
Europ'a betrana si despotica nu lasa, more. Europ'a privile-
giorulu si a despotismului trebuie s'eu mora spre a dã locu Eu-
ropei june, Europei nationalitãtilorlu. Lupt'a ce se continua
este acea a luminei contr'a intunecelului, a egalitãtii contra
privilegiului, a libertãtii contra tiraniei; cu unu cuventu
lupt'a spiritului nationalitãtilorlu contra spiritului despotis-
mului. De triumfulu spiritului nationalu e legata fericirea po-
poralorlu, si ca unii cari credemu in poterea progressului si in
memoria poporalorlu, credemu si in acestu triumfu! si ace-
st'a cu atãtu mai tare cu cãtu acestu spiritulu semena aceste
stance d'in mare, pre care o unda o ameninãtiã cu cutropiro,
daca nu-i va face cale, dar carea se pierdũ nimicita inainte
d'a fi ajunsu la stãncã. Und'a e spiritulu despotiei. De la 1848
si pana adu Europ'a s'a cuprinsu cu deslegarea multorlu ces-
tiuni de prim'a importantã, d'inte cari unele le-a si resol-
vitu, altele era sunt inca in procesulu deslegãrii. Pre cãtu
tempu ea a concesu, ca unele d'in ele s'eu deslege in modu
unilateralu, pre cãtu tempu va permite ca celea ce sunt a se
deslegã, inca s'eu desface totu in acel'a-si modu, nu face alt'a,
de cãtu perpetuãza resbelulu. Cestiunea Poloniei s'a deslegatu
unilateralmente; intemplã-se-va ast'a si cu cestiunile nedes-
legate, inca cum e cea a Oriintelui, a Romei, a Irlandei? Pen-
tru pacea Europei dorimu contrariulu. Nuorii ce se gram-
descu pre orizontele Europei ni prevestescu apropiarea unei
furtune. Inarmarea generala a Europei, miscãrile republica-
nilorlu in Franci'a, a liberalilorlu in Spani'a a Unitarilorlu in
Portugali'a, a Irilorlu in Irlandia, si a Polonilorlu, cum si cer-
bicã Vicariulu lui Cristu, lupt'a Cretenilorlu, insurectiunea
Bulgarilorlu si nemulțumirea poporalorlu Austriei insetate de
dreptate de sicuru nu vorbescu in favorulu pacei. Ce va s'eu
insemne calatori'a principelui rosu pre la cabinetele nemtesce?
Asta misiune in impregiurãrile actuali e forte ponderosa mai
alesu daca considerãmu si auspiciile sub cari se face. Mai eri
alalta-eri marescalculu Niel se declarase in camer'a legel.
cam astfelu: „preste cãte-va lune tota armat'a nostra intrãga
va fi provediuta cu pusce noue, cari sunt celea mai perfecte
in Europ'a; celelalte staturi voru fi silite s'eu ne imite, dar noi
avemu doi ani inainte, si ast'a e multu.“ Comisiunea con-
tingentulu in raportulu s'eu dîce: In fati'a reformãrii Euro-
pei, Franci'a are lipsa a-si ridicã poterea armata la 800,000
feciori, fiindu resoluta a-si sustienã independința si rangulu,
cumu si a-si asicurã influința esterna. S'eu mai insemnãmu si
aceea cã licențiatii toti s'au chiamatu sub flamura, cã reor-
ganisarea militiei s'a finitu, si prevederea ei cu arme noue e
fapta complinita. In Parisu resbelulu se pare atãtu de decisu
si in Berolinu atãtu de acceptatu, in cãtu nu credemu cã
principele Napoleonu va potã se oprãca torintele lui.

Asta calatoriã se interpreta in diverse moduri. Unii, cã
a mersu spre a face o reprezentatiune pentru denumirea lui
Beyer de ministru de rebelu in arceiducatul de Baden, alții
pentru ca s'eu desface pre Prussi'a de cãtra Russi'a si alții pen-
tru ca s'eu intrevina in cestiunea Oriintelui. Principele in cala-
tori'a ast'a va visitã si Curtea de Vien'a. Daca considerãmu
mai de aproape situatiunea Europei si relatiunile poterilorlu
intre sine, vedemu cã cestiunea marina joca aci o rola princi-
pala. Ast'a ni-o dovedosce indetulu de chiaru Angli'a si Ame-
ric'a. Cea d'antãia urmandu o politica intielepta, rationala de
la 49 incoace a observatu o apãtia nospusa fatia cu incurca-

turile europene, a redatu cu o indiferința filosofica Greciei in-
sulele ionice, nu a intervenitu in Europ'a, ci si-a aপরatu prin
influinti'a morale intereselu sale mercantile. Ea a sciutu unde
e isvorulu averei si poterei, de aceea si-a indreptatu privirile
spre Egiptu si drumulu ce duce la ffontan'a avutiei. Astfelu
ea a castigatu positiunea la marea rosia, care-i asicura suprema-
ti'a comerciala-politica in Asi'a resaritenã si pretutindene pre
mare. Prin flot'a sa e domn'a situatiunei. Flot'a ei numera 31
nãi de bataia ferecate cu 485 tunuri, 4 baterie era ferecate
cu 72 tunuri, si o flot'a de rezervã de 6 nãi cu 6 tunuri capi-
tali. Franci'a stã cu multu in urm'a Angliei. Efectiv'a flotei
francesce e 16 nãi de linia ferec. si fregate, 3 corvete ferec.
26 baterie inotatorie si alte nãi. Se construiescu deja 4 fregate
ferec. 5 corvete totu ferec. si o bateria. Itali'a preste pucinu
va posedã 22 nãi ferec. cu 382 tunuri de prim'a calitate. Rus-
si'a si Prussi'a inca desvolta tota energi'a spre a-si mari flot'a.
Austri'a abie pote despune de 7 nãi ferec. inarmate cu 84 tu-
nuri, pre candu Americ'a are o flota constatatoria d'in 103
nãi provediute cu 898 tunuri, se construiescu deja alte 238 de
nãi inarmate cu 1869 tunuri. Lupt'a erumpendu odata, se va
continũ si pre mare cu tota furia. Rom'a trebuie s'eu fia a
Italiei, Spani'a voiesce s'eu fia lipsita de presinti'a Bourbonilor ,
Franci'a si-va tienã cu ori ce sacrificiu rangulu si influința
sa esterna, Prussi'a si-a indreptatu ochii spre Rinu, Angli'a
are de lucru cu Irlandi'a despre care Sir Robert Peel inca pre
tempulu lui O'Connel disese, cã e cea mai grea sarcina a
Angliei, cuvinte, cari adu dupa unu patrariu de seculu le re-
petiosce D. Beniaminu Disraeli; Russi'a priveghioza la patulu
moribundulu d'in oriunde, Austri'a are destulu lucru cu impa-
carea si multumirea poporalorlu sale. Trecundu oceanulu ni
se presinta unu actu, carui asemene nu contienu analele isto-
riei de pre tempulu republicelorlu grece si romane. Presied.
republicei nordu-americanu Andreiu Johnson e acusat si trasu
in judecata. Johnson, care de la eroitoriu s'a ridicatu pana la
cea mai inalta demnitate a unei republice de 30 milioane su-
flete, in 13 l. c. se va infatisiã inaintea senatulu, ca se respunda
la acusãrile ce s'au ridicatu in contra-i, precum o face ast'a
si celu mai d'in urma oficialu americanu. Istori'a ni areta, cã
monarchi, capete incoronate au trebuitu s'eu infatiseze in-
aintea cutarui tribunalu revolutiunariu spre a respunde pen-
tru crimele comise contra poporulu de cãtra d'insii, s'eu chiar'
si strabunii loru. Carolu I. regele Angliei voidu s'eu nimicesca
vechiele drepturi a le Angliei, fu trasu inaintea unei curti
inalte de justitia si platit cu violet'a pecatulu s'eu, Ludovicu
XVI. reg. Franciei fu trasu la respundere de conventulu na-
tionalu si mori pe esiafodu pentru peccatele mosiloru sei. Ace-
stia ca fii si eredi ai dinastielorlu legitimiste cadura viktima
pasionilorlu revolutiunarie, deci nu trebuie s'eu ne uimesca, de
ce unu justitiu popularu e justitiu lui D dieu. No mirãmu
inse de aceea cã unu capu supremu alu unui statulu liberu,
ajunsu la domnia prin liber'a alegere a poporulu, e trasu in
judecata. Johnson la inceputu fu alesu numai ca locotientorlu
alu lui Lincoln pre tempulu realegerii acestuia de presiedinte,
ce se intemplã intre tunetele resbelului civilu, si numai dupa
ce man'a sacrilegia a lui Both ucise pre Lincoln in 1865, elu
fu alesu ca presiedinte alu republicei de cãtra radicali. Abie
ajunsu la guvernare trecũ d'in unu estremu in altulu, d'in re-
publicianu radicalu, deveni democrat si aপরatorulu alu dre-
pturilorlu Sudalul. Tienut'a lui fatia cu congressulu, vorbirile
amenintatorie in contra majoritãtii a celui-a, portarea brutala
fatia cu contrariu s'eu, negligința criminala, cu care priviã
cum negrii staturilorlu sudice cadu de nou sub jugu instrainã
animele celorlu mai multi. Depunerea d'in oficiu alu Stanton,
secretariulu resbelului, si denumirea gener. Lorenzo Thomas
de comandante supremu alu armatei in contra legeri si fãra
invoirea senatulu, sili pre acest'a a arestã pre Thomas, era pre
Johnson a lu trage la respundere. Senatulu s'a constituitu intr'
unu tribunalu supremu, naintea caruia in 13 l. c. presiedintele
va avã a se infatisiã.

Beisuiu, 7 mart.

(Gimnastica, desemnu, pictura, musica vocale, si instru-
mentale, tipografiã, limb'a francesã, limb'a italiana.
Mor'a de Holodu, si inca ce cade d'in certiu.)

Tipografiã *).

Aici nu voimu a intielegi cumca unele manuale
scolastece a le dloru Cipariu, Laurianu (istor. si filosof.) Poteca, Pumnulu, Rusu s. c. l.)
nu sar' fi aflandu la indemana profesorilorlu; ci mai
bine: cã nu suntu de ajunsu, cã nu se mai capeta,
era unele prea scumpe, s'au cumca progressulu in
studie nu ar' fi indetulatoriu; ci numai a indegetã,
cu cãtu ar' fi mai eu indemana, mai la in-
tielesu, si cu mai pucina greutate, atãtu
profesorilorlu cãtu si invetiãcelorlu eru-
ditiunea; deci credemu, cã nu e departe tempulu,
candu si ordinariatulul oradanu va infintã tipografiã
basericesca in Oradea m. si tipografiã scolastece in
Beisuiu; asiã ce-va au inceputu a face tote diecesele
romane sorori; dieces'a nostra culta nu va suferi, s'eu
fie intrecuta in progresu, deci inca odata apelãmu la
generosulu nepotu a lui Majoru: tipografiã, si
era-si tipografiã in Oradea m. si Beisuiu.

Insemnare. Ambele tipografie s'aru sustienã
pre sene de minune. Literatur'a romana inaintea
intr' unu modu imbucuratoriu, d'impreuna cu seculu,
era clerulu romanu cu crucea in frunte nu mai pote

*) A se vedã nru. 33.

intãrdiã; — de nu cum-va voiesce, ca potcovele pa-
rintelui Cirilu s'eu le conserveze ca unu depositu sa-
cru, unice salutarie pentru cãrtille biblice basericesce
— buna minte ca brahminii d'in Indi'a literelu lim-
bei stravechie sacre „Sancritice“ pentru cãrtille loru
sante „Vedahu, si Upnechatu“ — nu, repetimu inca
odata, nu mai potemu amanã revisiunea bibliei si a
evangelilorlu, a epistolariulu si a totororlu manuale-
loru besericesci, in limb'a culta moderna si cu cara-
ctere romane. Ori ve mai temeti de idioti si confesiu-
nalisti, cari si pana asta-di se roga pestritiatu lui
Dieu in beserica dicandu: „Tatãlu si Fiulu si Duhulu“,
nu ve mai temeti, indrumati-i la esemplulu altorlu po-
pore mai culte, cum si-au poleitu limb'a santei scrip-
ture, gradatu cu desvoltarea loru limbistica; era
apoi cu cãtu e o limb'a mai polita, cu atãtu e mai
capace a sprime conceptele, fie acelea si sacre; pre
ruginitii confesionalisti i indrumãmu la Bucuresci,
unde in editiunile moderne limb'a e culta, literelu ro-
mane, Duhulu nu mai e Duhu ci „Spiritu santu“
s. c. l. Totu odata e acũ tempulu — apoi tempulu e
mai scumpu ca aurulu — ca tote enciciele episcope-
sco, cerculariele diecesane, publicatiunile de concu-
su; totu felulu de formularie, protocoale, matricule si
estrase, cvot'a fundatiunilorlu diecesane s. c. l. s'eu
emaneze tiparite d'in tipografiã diecesana — precum
facu tote poporele culte — parociile respective ar'
respunde la anu cãte 3—4 fl. si ar' fi crutiãte de atã-
tea decopiãture, si delinãri rapitorie de tempu. Cum-
cã si manualele scolastece ar' rebonificã d'in candu
in candu spesele de tipografiã, nu mai e neci o in-
doicã.

Limb'a francesã si italiana.

Unui june studiosu nascutu romanu, initiatu in
gramatic'a romana si latina, e numai o petrecere an-
geresca, asiã dicandu, a conversã si cu limbele euro-
pene sorori francesã si italianã in unele ore a le se-
ptemanei; mai tote radeinele de prim'a debutia
avendu-le comune cu fratii nostri de unu sange; celu
care s'a ridicatu pana la nivel'a culturai natiunarie,
va fi pricependu ce insemna la romanii Carpatilorlu
si a Dunarei a studiã limb'a Apeninilorlu, si la
cei mai talentati inca si cea de peste Alpi, atãtu d'in
punctu de vedere natiunaru politicu a culturai si a
esigintielorlu moderne, precum si a literaturai natiu-
narie. Strainii ne au lasatu departe si in aceasta pri-
vintia; la tote institutelu de domne ajuta d'in tiera
dãmu de profesori straordinari a limbilorlu amintite
(ne bucurãmu de progressulu Brasiovenilorlu si d'in
aceasta privintia). In Beisuiu inca a fostu cãte unu
restimpu, si este si acum — inca d'in tempii dlui
prof. Pascutiã, candu s'a doveditu zelul pentru
limbele sorori, inse pentruca s'eu ajungemu scopulu
cuventu avemu debutia ca la anulu s'eu se comple-
teze numerulu profesorilorlu cu Unulu; asiã mai
scadiendu-se d'in numerulu orolorlu, ce cadu in sar-
ciu'a unui fie-see carui-a profesoriu, se voru gasi
fãra indoela intre membrii colegiulu profesorulu si
de acei-a, cari avendu calificatiunea se voru resolve
pre langa unu onorariu moderatu de 100 fl. — a
predã limb'a francesã si italiana dupa norm'a sa siste-
matica.

Mor'a de Holodu

si inca ce cade d'in certiu.

Am pusu in vederea on. p. indigintiele imperiose
ale gimnasiulu super. — unicu romanu in tota
tier'a — pote cu unu limbagiu prea esagera-
tu; ci s'eu ne scuse santianã cauzei, ce nu mai sufer
amanare; fãra o scadere nereparavera a juniloru
studiosi — viitoriulu natiunei — ar' fi deja cu cale
s'eu ne splicãmu si despre modurile, cum s'eu se puna in
lucrare de odata atãtea congruente; competința
acest'a ni o intinde in sa-si natura lucrulu, cã
ci nu voiu vorbi de alu meu si alu t'eu, ci de
alu besericei si alu natiunei.

Superfluulu bunurilorlu besericesco dupa le-
gile divine si umane, sunt a se intrebuintã
intru Marirea lui Ddieu (besericei) si pentru
luminarea si prosperarea poporulu (scolei). Romanii
cat. de rit. orient. d'in Ungari'a pentru fidelitate
cãtra tronul documentata in resbelulu de 7. ani, s'
remunerara intre altele prin Mari'a-Teresi'a cu re-
staurarea unui scaunu episcopescu la Oradea M. era
apoi in scurtu marele imperatu Iosifu II-lea acestu
episcopatu l'a dotatu cu unu dominiu intinsu, al
Beisuiulu, cu vre o 50—60 comune satesce, si un
ramu intinsu alu muntilorlu si codrilorlu carpatici
intr'o dimensiune de mai multemiliarie patrate, in-
pendu de la sorgintii Crisiulu repede pana la Cr-
siulu negru.*)

*) Dominiulu are procesu cu famili'a de Banfi pentru
unu teritoriu de munti — spre Ardelu — de 20,000 jugu
de mare insemnate mai alesu de acum nainte, aproape de
lea ferata — cã vedi bine, de ai fi orbu, si nebun
te ai face a crede cumca o familia „in vivit
va concede, s'eu usurpeze decenie intregu un
dominiu basericescu — „res nullius“ incãtu s'eu
nostru in vecii vecilorlu nu sciũ, si nu vedu ce bunetate ar'
unu teritoriu grandios, cu pretiu de milionu; si totu-si pre
cum stau lucrurile (vedi nece nr. in „Bihar“) se pote intin-

Epii fericiți Darabanu, Vulcanu, au lasatu urme binefacatorie in localulu dominiului de Beiusiu; biserica lui Darabanu, si gimnasiulu lui Vulcanu sunt monuminte nesterse in analele Beiusiului; monumintele acestora mai moderni lasamu se le inserie in cartea vietiei, ori a uitarei, altu cronicariu; — noi vom reproduce numai fapte complinite — si de vomu fi odiosi.

Fericitulu Vulcanu pentru prosperarea natiunei a mai testatu cam câtra morte o mora renumita pre locu cumperatu si nu dominale. Dupa morte a lui Vulcanu inse omenii nesatosi au disputatu mor'a acest'a de la fundatiunea gimnasiale cu argumente „pere mere“ ca dominiulu episcopescu de Beiusiu se deslaune gimnasiulu — prin amortisare — 200—300 la anu, (ni se pare 6000 fl.). Mor'a inse, cu trei petre, nesacavera, casciga la anu 800 cubule de bucate, adeca calculu de mijlocu 4000—5000 fl.

Dnulu episcopu Szilágyi — pre candu era canonicu, insistâ aprigu pentru dreptulu gimnasiului in cestiunea „Morci de Holodu“ acum inse candu e episcopu lu intimpina Vulcanu in visu: „Fiule si frate, repareza injuri'a facuta natiunei scapetate; mai cladesce trei petre la „Mor'a natiunei“ ca asiè pana candu va curge „Holodulu linu“ — in eternu — d'in unu tiermure se me binecuvintez pre mine, d'in celalalta pre tine biserica, si natiunea romana.

Dieu asiè: S. Sa. d. episcopu Popu-Szilágyi e unu barbatu cumpetatu si de totulu crutiatoriu; abie spesese la anu 2000—3000 fl. pentru curtea sa oradana; pentru câ domniulu de Beiusiu si Holodu lu prevede: cu bucate, vinu, fere selbatece, lemne, fenatie s. c. l. in abundancia; venitul anuale se urca la 50—60. mii fl. de la episcopulu de mai nainte Erdélyi a remasu diecesei 40—50 mii; dupa unu restimpu de 20. ani (alu episcopiei sale)! sermana biserica si natiune. Mor'a gimnasiului de Holodu, afara de ospetaria, si pamenturile aratorie si paduri — produce unu „caseigu“ considerabilu; deci d'in toteacestea bunuri bisericesci resolvinduse la anu: 600—800. fl. pentru profesorulu de gimnastica; 600—800. fl. pentru celu de desemnu si pictura; 600—800. fl. pentru „regens chori“ 3200 seu eventualu 2600 fl. „semel pro semper“ (Oradea si Beiusiu) — pentru tipografia; câte 200 fl. la anu pentru profesorii limbei franceze si italice; si d'in ce cade d'in ceriu, — ce nu e pe catu, cum dice romanulu — gongele d'in atâta amaru de paduri in valoare de 2000 fl. la anu, pentru dilerii gimnasiului; atunci va dormi spiritulu lui Vulcanu in pace; atunci votulu solenu din 1863: „Neci eu nu voi fi mai micu de câtu Vulcanu“ va fi sol vitu, atunci va eschiamâ dieces'a oradana, si poporul romanu, pentru etern'a amintire a S. Sale Parintelui episcopu: Quis est ille et laudabimus eum in sempiternum.

Ordinatieuna ministeriului magiaru de justitia relativa la infiantia tribunalelor urbariale in Transilvania.

D. Balt. Horváth, ministru alu justitiei mag., emite cu dta 5 martiu 1868 — precum dice dlui indata la inceputu — pentru securitatea posesiunei, aradicarea credetului, si introducerea unei sisteme economice mai ratiunabile, in puterea art. IV. §. 5, a impoterniciei sale d'in partea ambeloru camere si a ineuviatiarei pre inalte a M. S. d'in 28 fauru a. c., ordinatieuna cu intiolesulu ce urmeza:

1. §. Pentru complanarea afacerilor urbariali, regulate prin ordinatieuna pre inalta d'in 1854 jun. 21, se infiantieza tribunale urbariali regesci, cari si-voru incepe functiunea oficiala la diu'a, determinata prin o deosebita ordinatieuna.

Jurisdicatieuna, ce au avutu pana acum tribunalele d'in Transilvania, precum: cele d'in comitate, districte si scaune, a sup'ra afacerilor urbariali, d'in diu'a acest'a nu va mai avè valoare.

2. §. Se infiantieza dara urmatoriele tribunale urbariali regesci:

I. In Clusiu, cu jurisdicatieuna a sup'ra cottulu Clusului, luandu-se afara cercurile Milasiului-Mare, alu Teacei si Ormenisiului; avendu jurisdicatieuna asiderea a sup'ra cerculu de diosu d'in cottulu Turdei.

II. In Muresiu-Osiorheiu, de a carui jurisdic-

plâ usioru, ca se pierda procesulu serman'a diecesa, carea are in capulu lucrulu pre unu strainu armenu (Szarukány), care si-bate jocu de cleru, (vedi casulu preotulu din Petrani, vedi „Bihar“ unde dice apriatu avocatulu dominiului diecesanu romanu: câ n'are lipsa de increderea clerului!!! noi, dorere, vedemu câ de cleru n'are lipsa, are inse lipsa de turme de porci prin padurea clerului; stave de cai (armenii câtra cai sunt cu predilectiune. Not'a culeg.) in curtea dominiului diecesanu, ergo: bucura-te Bucovina si saltéza! câ si oradani au pre Schönbach-ulu ominosu alu vostru etc.

In câtu pentru manipulare intieptu si consciintiosa a bunulu dominale, reflectâmu la tote intreprinderile bancroate; bancherotu cu tegulari'a, dotto cu caramidari'a, dte cu unsorea de census, non plus ultr'a cu ferari'a de la Petros'a, a. c. l. Not'a culegat.

tiune se tiene Scaunulu Muresiului, comitatulu Cetâtii de Balta si cerculu de suesa (Szász-Roginu) alu comitatulu Turd'a; precum si cercurile Milasiului-Mare, Teacei si Ormenisiului d'in comitatulu Clusului.

III. In Cieu-Sered'a; sub jurisdicatieuna acestui tribunale stau: Scaunulu Odorheului si alu Cieuului.

IV. In Siepsi-San-Giorgiu; jurisdicatieuna acestui tribunale se estinde, afara de Háromszék (Trei Scaune), preste cerculu interiore alu comit. Albei-de-Susu, si a nume: preste cercurile Pesielnec, Hidvég, Héviz, Palosiu si Retonu, preste inspectoratulu asiè numitu „a loru siepte sate“ d'in districtulu Brasiovului, si in fine preste comunele Apácaza, Krizba si Satulu-nou, cari se tienu de districtulu Brasiovului.

V. In Fagarasiu; de jurisdicatieuna acestui tribunale se tienu: districtulu Fagarasiului in totu cuprinsulu seu de acum, mai de parte unele cercuri a le comitat. Albei-de-susu si anume: cercurile de Hidegviz, Bolga, Gezés, Bürkös, si Keresd; adaugundu-se si scaunele inferiori Seliste si Talma-ciu, adnesate câtra scaunulu Sabiului.

VI. In Dev'a; de care se tiene intregulu comitatu alu Uniaderei.

VII. In Aiudu; jurisdicatieuna acestui tribunale se va estinde preste comitatulu Albei-de-diosu si Scaunulu Aricsiului.

VIII. In Desiu, cu jurisdicatieuna a sup'ra Solnocului-interioru si cottulu Dobocei.

3. §. Personalulu tribunalelor urbariali se va denumi provisorio de câtra guvernulu.

Fiesce-carele tribunale va avè: unu presiedinte, mai multi asesori ordinari si suplenitori si numerulu recerutu pentru manipulative si servitiu.

Presiedintii se voru denumi la propunerea ministruului de justitia prin Maj. Sa, era coia-l-alti oficiali prin ministruulu de justitia.

Aplicarea personalulu de servitiu se incredintieza presiedintiloru.

4. §. Tribunalele urbariali de prim'a instantia pertracteaza si decida a sup'ra causeloru tienetorie de sfera loru in senate constatorie d'in unu presiedinte si doi judecatori.

5. §. Asesorii suplenitori, de-si ei sunt de unu rangulu mai micu decâtu cei ordinari, cu privire la capacitatea de a judecâ au asemene dreptu cu acesti-a.

6. §. Tote speditiunile acestora tribunale se intempla, pe langa amintirea resiedintiei, sub titulu; „Tribunalele urbariali regesci,“ era judecâtile se dau in numele Majestâtii Sale ces. reg. si apostolice.

7. §. Sigitulu oficialu va contienè emblem'a Ungariei intr'unita cu pârtile Transilvaniei, cu una cercuscriptiune, ce va esprime titulu tribunaleloru, (pentru es.: tribunalele urbariali reg. d'in Clusiu.)

8. §. Despusetiunile regulamentelor d'in vigore relative la manipularea interna a tribunaleloru d'in comitate, scaune si districte, cari sunt a se observâ si prin novele tribunale urbariali regesci, — in câtu aru fi contrarie despusetiuniloru ordinatiunei de fatia, sunt nevalide.

Inse procedur'a, ce se va observâ in afacerile urbariali, va fi determinata prin una noua instructiune, care se va emite prin o ordinatieuna deosebita.

9. §. In tote causelo, ce se tienu de competintia jurisdicatieuna de prim'a instantia, unu despartimentu speciale alu tablei regesci d'in Transilvania va judecâ in instantia a doua, era sectiunea tablei septemvirali magiare pentru Transilvania, va judecâ in instantia a trei-a si suprema.

Datu in Pest'a, 5 martiu 1868.

Baltasar Horváth.

Conspectulu.

Personalulu si salarielor tribunalelor urbariali regesci d'in Transilvania.

	fl.
8 presiedinti câte cu unu salariu de 1400 fl. la anu	11,200
16 asesori ordinari câte cu unu salariu de 1000 fl. la anu	16,000
16 asesori suplenitori câte cu unu salariu de 800 fl. la anu	12,800
2 comisari in secuime câte cu unu salariu de 600 fl. la anu	1,200
8 oficiali de cancelaria câte cu 600 fl. la anu	4,800
24 cancelisti câte cu 350 fl. la anu	8,400
8 servi câte cu 200 fl. la anu	1,600
8 servi accesorii câte cu 180 fl. la anu	1,440
Sum'a	57,440

Competintiele de caletoria

a le oficialiloru intre marginile teritoriului de sub jurisdicatieuna loru propria sunt urmatoriele.

Diurnu.	fl.	cr.
Pentru presiedinti	3	—
„ asesorii ordinari	2	—
„ „ suplen.	1	50
„ cancelisti	—	80

Comisiunea, ce, caletoresce si-pote computâ pre tota miala 1 fl. 50 cr., salariu de carausia.

Datu Pest'a, 5 martiu 1868.

Baltasar Horváth.

ROMANIA.

Reuniunea femeilor romane.

Pentru ajutoriulu la invetiatura a fetelor serace si orfane a le Poporulu romanu.

Suptu acestu titlu s'a formatu la Iasi o asociatieuna, care a produsu deja unu resultatu imensu. Amânuntele asup'ra scopului acestei asociatiuni si asup'ra midiu-locelor de intrebuintiatu, pentru a-lu ajunge, aflându-se in apelulu si statutele publicate mai la vale, nu ne remane de câtu a laudâ nobilea initiativa luata de iubitele nostre surori d'in Romania libera de dincolo de Milcovu.

Domnele din Bucuresti voru incuragiâ si ajutâ pe domnele de la Iasi, si de pe ambele tiermuri a le Milcovului si d'in coce de Carpati Romance si Romani si-voru dâ man'a pentru salvarea copileloru Romaniei.

Apelu catra tote Romanele.

Intalnimu adesea in calea noastra creature a bunului Domnedieu, copile in cea mai frageda versta, acoperite de sdrantie, cu picioarele gole pre gerulu celu mai mare, sfarsite de fome si intindindu man'a la trectatori, seu cu fragedulu loru corpu, incovoiatu suptu o povara mai mare de câtu potetile loru. Acest'a este Proletariatulu Femeescu, care incepe din fasia, si sfarsiesce cele mai de multe ori, (tre-cundu prin tote suferintie si miseriele vietiei omenesci), in ospiciile de caritate, imbetranite inainte de timpulu, si morindu fâra se fio indeplintu scopulu pentru care bunulu Creatoriu le-a lasatu pre pamentu. Acest'a este Proletariatulu modernu, in contra carui-a civilisatieuna secolulu in care traimu se lupta cu vigore si barbatia. Isbuti-va societatea moderna a invinge, a inlaturâ acestu reu inspaimentatoriu? Negresitu: Incercâtile facute pan' asta-di au datu rezultate multiamitorie, si asociatiunile de totu felulu ce vedemu prosperandu la poporele civilisate, suntu probe evidinte despre triumfulu binelui in contra reului, a luminei in contra intunerecului, a foloselor travaliului in contra vagabondagiului si a miseriei ce resulta dintr' insulu.

Asociatiunea sub denumirea:

Reuniunea femeiloru pentru ajutoriulu copileloru sermane, are si ea de scopu tocmai lupt'a acest'a: Asociatele in genere si comitetulu ce ele si-au alesu in specialu, si-propunc candu va incepe a dispune de venitul fonduriloru, conformu statutelor publicate mai josu, si-propunc, dicemu, a cercetâ in persona bordeiulu veduvei si a sermanului, a scote copil'a d'in census'a vetrei si a miseriei, a o imbracâ, a-i cumperâ cârti si a-i inlesni midiucele de a merge la scola, acum de odata si mai pe urma a o asiedâ si in internate, candu veniturile voru fi indestulatorie.

Avemu trebuintia ore a mai aretâ aice rezultatele cele bune, folosele cele mari ce va trage societatea intrega dintr' acest'a umana si bine-facatore Asociatiune? Nu scimu cu tote câ este in lume o tiera, unu poporu viguros, la care femei'a este medicu, profesore de clase primare, de gimnasia, de liceu si de universitate? Scimu negresitu câ in Staturile-Unite femei'a este profesionista, si se redica la nivelulu barbatulu prin instructiune si educatiune; scimu, câ ea se urca adese pre tribuna si tinde a se emancipâ prin drepturi politice. Si femei'a s'a redicatu astu-felu acolo pentru câ institutiunile democratice sunt pline de vietia si yigore, pentru câ instructiunea a ajunsu a fi hran'a de tote diiele a fio-caruia barbatu si femeia.

La acest'a tinde si Reuniunea femeiloru pentru ajutoriulu copileloru sermane: A instrui femei'a clasei nevoioase, a o educâ, a o moralisâ prin urmare, si a face astu-felu o juna instruita si meseriasia, o consorta iubitoria si laboriosa, o mama doioasa, folositoria familiei si societâtii intregi. Pentru reusit'a acestei institutiuni umane si bine-facatorie, facemu noi asta-di apelu la generosulu concursu alu Romanelor de pretotindeni, si rogâmu din tota anim'a pre Domnedieulu parintiloru nostri, si pre geniulu celu bunu alu Romaniei, se ne vina intru ajutoriu, si oper'a va fi coronata cu succesulu celu mai stralucitu.

Presiedintia Reuniunei Matilda Sihlianu.

Secretare: (Ecaterina Tzony.

(Elisa Rosiu.

Membre: Veronica Miclea, Elena Corjescu, Natalia Lochman, Casandra Hazu, Anastasia Constandiniu, Elena Voinescu.

Casiera: D-ra Ecaterina Tacu.

Statutele.

Art. 1. Noi subsemnatele, considerandu imperfectiunile sistemulu nostru de invetiatura pentru sessulu femeescu, considerandu nepotintia individuale de a-si cascigâ fie-care copila pre langa invetiatur'a generale si o invetiatura mai speciala, care se-i pota ascurâ unu midiu-locu de traiu onestu si frumosu, considerandu pre de alta parte si marea miseria ce domnesce in scump'a noastra patria si tote relele ce decurgu d'in ea, mai cu sema pentru secaulu nostru, ne-amu determinatu a formâ si noi o societate pentru ajutoriulu si invetiatur'a fetelor romane mai serace, si dotate cu talente deosebite si specialmente cu invetiamentulu profesionalu si artisticu.

Art. 2. Societatea noastra va portâ numele de Reuniunea femeiloru romane pentru creascerea fetitelorurorfaneromane mai serace cu talente deosebite (pana candu venitul ne ne pune in stare a ajutâ pre ori ce orfane serace.)

Art. 3. Tote femeiele romane fără osebite, care voru lua parte si voru contribui pentru scopulu reuniunei, se voru numi membrii reuniunei, tote alte domne ajutoarie se voru numi membrii onorari; ér' cari voru ajutat sporirea fondului reuniunei cu legate testamentarie si cu sume mai insemnate pana la 15 galbini minimum, se voru numi binefacatoarele reuniunei.

Art. 4. Ajutoriele in folosulu orfanelocu se voru dă si cu lege, séu in bani, séu in lucruri de ori ce pretiu, ori si candu si de la ori si cine in mesur'a in care va trage inim'a, si voru lasa impregiurările pre fie care a inlesni sortea nenorociteloru orfane si serace.

Art. 5. Spre a inainta scopulu reuniunei si spre a direge trebile si cu mai mare progresu, se va alege anualmente unu comitetu de 12 femei, d'entre care un'a va tienē loculu de presiedinte, un'a de casiera, douz de vice-presiediete si altele doue de secretare si protocoliste, care tote voru primi aceste insarcinări gratis in folosulu orfaneloru si a feteloru staraco.

Art. 6. Comitetul va direge lucrările reuniunei spro sporirea folosului ei pentru orfane, dupa a sa detoria; va primi pre langa cuitantie ajutoriele date, si trecandu-le in protocolu va ingrigi ca colectele in bani sē se asiedie fara cea mai mica intardiare pe interesu cu ipoteca de pretiu indoitu séu si la case publice secure; va pastrā obligatiunile cari voru trebui sē fie intabulate singuru numai pre numele „fondulu reuniunei femeiloru“ pentu mai mare securitate a orfaniloru, se va sili a aflā starea, vorst'a orfaneloru prin ajutoriulu celu mai nimeritu, si va judecā dupa testimonie intarite de vre-o autoritate publica, cari orfane voru fi mai antāiu sē se ajute, cumu (in ce modu,) câte si in ce mesura dupa cum adeca va stā raportulu si colectele de ajutoriu. Mai incolo se voru nevoi a aflā canalulu celu mai securu spre a impartī orfaneloru si feteloru serace ajutoriulu cātu se va aflā.

Art. 7. In diu'a santiloru Mihailu si Gravrilu, comitetulu va raspunde inaintea adunarei generale a membriloru reuniunei deatote lucrurile si folosele ce a avutu in favorea orfaneloru serace; candu atunci si-va dā socotelele, si-va depune insarcinarea ce a portatu, inaintea membriloru reuniunei. Atunci adunarea va pasī spre a alege comitetulu anului viitoriu prin votisare, care va pofī majoritatea adunantiei preinsciintia de timpuriu de presiedinte, potendu-se realege si fostii membri ai comitetului care prin staruint'a, harnici'a si revn'a loru voru fi folositu mai multu reuniunei, nealagundu-se iuse rude pana la alu patrulu gradu. Reclamarea absenteloru n'are locu.

Art. 8. Comitetul la finitulu fie-carui anu va dā in publicu socotela cu deameruntulu intr'o bresiuica, unde se voru trece numele toturoru membriloru, cari au contribuitu spre folosulu reuniunei d'impreuna cu loculu domiciliului si cu ce au contribuitu fie-cāre pre anulu trecut; se va artā capitalulu intregu alu reuniunei, securitatea si procentulu cu care e asiediatu. Dupa ace'a se voru trece pre rendu numele feteloru orfane si serace, cari au primitu ajutorie, insemnandu numele si locuint'a parentiloru loru, precum si sum'a ajutoriului datu fie-cārei. In fine se va incheiā socotel'a aretandu-se pre scurtu starea venituriloru si a cheltueleuru, precum si rezerv'a.

Art. 9. Fondulu reuniunei va remanē neatinsu si numai d'in interesele, ce voru proveni d'in capitalele date pre dobenda, se voru intrebuintiā trei pārti spre ajutoriulu orfaneloru numite, lipsite de parinti si feteloru sarace; ér o parte se va alaturā la fondu. Colectele facute in bani spre scopulu acest'a éra-si se voru alaturā la capitalu: éra cele facute in cărti de invetiatura séu in vestminte se voru impartī intre dinesele. Colectele in materiale se voru preface in bani alaturandu-se éra-si la fondu.

Art. 10. Dupa ce se va marī fondulu reuniunei in tempu de căti-va ani, acelu fondu se va preface in asiedieminte filantropice de crescerea si invetiatur'a seraceloru in tote ramurile atingatorie de seculu femeescu cu privire la orfanele nostre cele lipsite de ambii parinti si la celea, ai caroru parinti traindu voru fi contribuitu spre sporirea fondului reuniunei.

Art. 11. Fetelo cele mai escolinte se voru intretienē cu tote cele trebuitorie aici séu in strainetate, éra altele se voru ajutat cu mai pucinu.

Art. 12. Numai o majoritate de doue treimi d'in adunarea generala, care se va intrunī conformu art 7. d'in aceste statute, va poté face o schimbare in aceste statute, urmandu-se dupa formele dreptului de reuniune.

Noutāti Straine.

ITALIA. Siedintiele d'in septeman'a curinte in Camer'a deputatiloru s'au inceputu cu desbaterea asupr'a proiectulu pentru desfiintarea cursului fortiatu. Anume siedintia de luni (9 martiu) a fostu forte sgomotosa. Unii deputati au pretinsu, ca cursulu fortiatu sē se desfiinteze numai decātu. — Insu-si ministrulu de finantie inca vorbesce pre langa desfiintare, voiesce inse, ca acést'a sē se intemple fara d'a intrebuintiā mediuloce silnice, fara de a produce si mai mari incuraturē finantiarie, — ce de o camdata nu se pote face.

Dup'aceste venindu lucrulu la votisare, s'a escatu o discutie infocata asupr'a ordinei, in care erau a se pune la votu proiectele referitorie la desfi-

intiarea cursului fortiatu. Presiedintele Camerei a fostu silitu a radica siedintia amanandu votisarea pre alta di.

In siedintia de la 10 martiu ministrulu de finantie presinta unu proiectu de lege referitoriu la darea de venitu.

Mai multi deputati vorbescu despre incidentulu d'in siedintia trecuta si dechiara, că-ei n'au voitu a suscitā oresi-care cestiune politica prin cuventările in privint'a ordinei, in care erau a se pune la votu proiectele.

Camer'a primesce ordinea d'lei proiectata de Corsi, acceptata si d'in partea ministeriului; va sē d'ca, ministeriulu e pofitu a presintā unu proiectu de lege asupr'a desfiintării cursului fortiatu si se va esmite un'a comisiune de 15 membri pentru a studiā starea cerculatiunei bancnoteloru si referintiele ce existu intre bance si regimu. Acést'a comisiune si-va da raportulu pana la 15 aprile.

ROMA. In Rom'a au sositu 134 de voluntari d'in Canada. O parte d'in ei s'a impartitu in diferite companie de Zuavi, éra ceia-lalti nu fura primiti d'in cauza, că au fostu acusat de fenianismu.

Comitetulu insurectionale d'in Rom'a a datu urmatori'a prochiatiune: „Romani! Voi ati respinsu cu indignatiune si cu despretiu invitarea regelui pap'a, ca sē luati parte la petrecerile de carnevalu. Mandrii de numele de romanu cu inima sangeratoria uriti atingerea cu satelitti straini si cu sanfedistii, cari prin bordeiele si bacanaliele loru au cantatu insi-si domnirii lumesci „odihnesce-o domne!“ Europ'a a admiratu tienut'a vostra demna de ceea a parintiloru vostri. Itali'a e superba cu voi, fi legitimi ai ei.

Romani! Teocrati'a ne aflandu-si repausu in gozulu legitimismului cosmopolitu, nemultumita cu mortea, cu'proscrierea si incarcerarea miiloru de concetateni, inca nici acum n'a incetatu a ne rari prin deosebite apucature malitiose insufletindu pre tenerimea marinimosa, ca sē-si parascesca patri'a si sē se alature la o armata ce se d'ce mantuitoria. Padtī-ve de cursele iesuitismului, liberale la vederea. — Patri'a are lipsa de bratiile vostre eroice; infrenati-ve zelulu de patriotismu; remaneti cu totii constanti pentru a servi patriei. — Celu ce si-parasesce patri'a, lucra pre man'a inamiciloru. — Nici Europ'a, nici Victoru Emanuilu nu voru lasā, ca 600,000 de romani sē devina sclavi reactiunei, eloti catolicismului. Infruntati tirani'a preutiloru fara de frica si insuflandu respectu contrariloru. Dandu mana cu mana voimu a-i sugrumā si a-i inecā in sangele loru propriu. Sē traiesca Victoru Emanuilu in Capitoliu! Se traiesca Garibaldi!

Primatele Ungariei si mai multi prelati au rogatu pre pap'a sē binevoiesca a primi trei banderie de usari, ce voiescu a-i oferi. Santiani'a sa firece a binevoitu a primi acestu ofertu alu prelatiloru si primatelui. — „Gazet'a Pall Mall“ ni spune, că se ascepta in Rom'a mai multe legiuni de voluntari, si d'in alte staturi europene. (Dora n'are de cugetu urmatoriulu lui s. Petru a stringe ostiri d'in Europ'a pentru a arangiā vr'o speditiune cruciata in contr'a Italiei?)

AMERICA. Thadeus Stevens si Bingham au predatu in 25 fauru pîr'a formală in contra presiedintelui si au proiectatu a lu provocā, sē se presente din naintea senatului pentru de a raspunde la acusatiiunea intentata in contra lui. Totodata anuntara acesti deputati, că cas'a reprezentantiloru va formulā si motivā articuli de acusatiiune. In urmarea aceea presiedintele senatului a denumitu unu comitetu, care sē cercetedie mai de aproape acestu obieptu. Comitetul consta d'in siese republicani si unu democrat. Cas'a reprezentantiloru a pronuntiatu intr' o resolutiune, că nu va admite nici o propunere, prin care s'aru amenā procedur'a in contra presiedintelui Johnson, si că desbaterea despre articuli de acusare se va restrege numai pe un'a diua. Partid'a republicana d'in tota tier'a s'a pronuntiatu in contra lui Johnson, eara cluburile democratice d'in contra dau presiedintelui spre dispusetiune puteri militare.

Johnson e acusatu pentru corumpere si vatemarea constitutiunii.

Varietati.

** (Unu consiliariu ministerialu c. r. in prinsore in Abisini'a.) „Neue freie Presse“ scrie: In cercurile d'in Vien'a e expandita faim'a că dlu consiliariu ministeriale de Schäffer aru fi prinsu de Abisiniani. D'in mai multe pārti audimū totu aceea, si de-si nu ni-a sucesu a primi scire autentica, voimu totusi a aminti acést'a faima cu scopu de a provocā in astu modu deslucire oficiala. Se vorbesce adeca, că consiliariulu ministerialu Schäffer, care cu căte-va lune mai nainte intrebinsese o caletoria cu concediu, si voia a merge in Nubi'a, eventualminte a insoti corpulu englesescu de espeditiune in contra Abisiniiei, acum aru fi prinsu de Abisiniani. Se d'ce, că dlu Schäffer aru fi silitu a sierbi in militi'a regelui Teodoru ca trambitiasiu, si Englesiloru pre langa tota oste-

nel'a nu li-a sucesu a-lu eliberā. Scimu, că dlu Schäffer, care functionase ca antāiulu comisariu austriacu la espusetiunea univesala, ar fi sē se rentorce la postulu de cancelariu la consulatulu c. r. din Londr'a.

** (Printiulu Napoleonu.) Sch. K. aude, că caletori'a printiului Napoleonu la Vien'a s'a revocatu, si că printiulu se va rentorce de a dreptulu la Parisu. Cercetarea Vienei se ascepta prin lun'a lui Maiu.

** (Petitiune ne mai audita) Intre petitiunile ce se impartesira camereloru d'in Florentia in siedintia extraordinaria de la 8. l. c. causā suprinde generalu urmatori'a petitiune ne mai pomenita: In decursulu secl. XVIII, una calugaritia cu numele Gertrude fu arsa de viua prin santulu officiu. La acesta crudime se adause indetorierea descendintiloru nenorocitei calugaritie: de a raspunde fiscului unu censu anumitu pentru acoperirea speselor facute cu esecutarea acelei crudimi. Descendintii ceru acum sē li sē ierte acesta prestatiune, ce nesmintitu se va si incuviintia.

** (Generalulu Langiewicz) adresā diurnalului „Gaz. Nar.“ o scrisore, in care denega ori ce impartesire la verbuările intreprinse sub numele lui in Galici'a pentru una legiune turco-polona.

** (Epistola a lui Kossuth.) „Magyar Ujság“ publica o scrisore a lui Kossuth cătra preotulu reformatu Dömeny, care-i tramisese o poesia. Cătra finea epistolei se d'ce: Bucurosu ti-asiu strengē man'a, dar nu speru, că o voiu putē a face. Natiunea noastra se afla pe căi ratecite; ea va rentorce acést'a o sciu; ore inca pana ce vediu eu? ast'a e alta intrebare. Pre mine me apesa sarcina aniloru, mai multu inse nacazulu. Fia voi'a domnului, si va fi. Dar pana ce traimu, sē simu gat'a a intrebuintiā, ocaziunea, candu vine, si a ne implini detorint'a, ca candu amu mai avē naintea noastra o vietia lunga si plina de bucuria.

** (Protestu.) D'in Zagrabia se scrie, că partid'a natiunele va sē face unu protestu cātu se pote mai aspru in contra procederei comisariului reg. cu ocaziunea alegeriloru senatului comunalu.

** (Ministeriulu ung.) pentru aperarea tieriei incunctioza pre toto iuredictionile că: „Deorace cerculariulu emisu in 17. Ianuariu a. c. sub nr. 20,408, care d'in gresielu figuredia ca ordinatiune ministeriale, contine dispusetiuni despre unu obieptu, (cu privintia la sum'a de rescumperare de 1000 fl.) ce se tiene de resortulu legelatiunii, pana la alta dispusetiune a legelatiunii ordinatiunea de sub intrebare se scoate d'in valora.“

Sciri electrice.

Vien'a 12 mart. Cuventarea lui Grivicici tienuta in delegatiunea ungresca a produsu mare atitire; eri si asta-di s'au tienutu conferintie de partite si consiliu ministeriale, Grivicici se va demintī in sied. de mane. Crisea inca nu este cu totulu delaturata. D'in acesta cauza asta-di nu s'au tienutu siedintia.

Vien'a 12 mart. Dupa informatiune securu delegatiunea ungresca n'a tienutu asta-di siedintia d'in caus'a dechiaratiunei lui Grivicici. Nendatenarea usuarei limbelor au provocatu nentielegerea, carea probabilminte se va complanā in siedintia de mane.

Vien'a 12 martiu. In siedintia de asta-di a casei de josu a senatului imperiale, ministrulu de justitia a susternutu unu poieptu de lege in privint'a inchisorei pentru detorie. Legea usuraria si proiectulu de lege despre suspinderea consiliului de statu s'au primitu definitivu. Proieptulu de lege despre depunerea juramentului la tribunale s'a rendrumatu de nou la comisiune pentru completare.

Paris, 12 mart. Corpulu legelativu a datu impoterirea ceruta spre a inactiunā diurn. „Figaro.“ pentru vatemarea camerei. Desbaterile legei pentru insotiri s'au inceputu. — „Temps“ inscintieza că princip. Napoleonu va merge Sambata la Vien'a si de acolo va intorce prin Berlinu la Paris.

Paris 12 mart. Pentru formarea gardei natiunali mobile s'au facutu demonstratiuni in sér'a de la 10. l. c. Energic'a tienuta a oficiolateloru inse a restabilitu leniscea numai de cātu.

Petrupole 11. mart. In loculu gener. Baranoff s'a numitu guvernatoru supremu alu tienuturiloru apusene gener. Potapoff, capulu casaciloru de la Don.

New-York 11 mart. Republicanii au invinsu la alegerile d'in New-Hampshire. Dupa una scire de la 29. faur. senatulu va condemnā pre Johnson in urm'a pertratāriloru cu 2/3 pārti a membriloru de fatia.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.